

3415 c

CONFORM CU ORIGINALUL

Parlamentul României

Senat

Grupul Parlamentar Uniunea Salvați România

Interpelare adresată Primului Ministru

Către: Prim-ministrul României, domnului Ludovic Orban,

Ministerului Fondurilor Europene, domnului ministru Marcel Boloș,

Ministerului Educației și Cercetării, doamnei ministru Monica Anisie,

Adresată de către: Mihai Goțiu, senator USR,

Obiectul interpelării: Dezvoltarea echilibrată a cercetării în România. Nu "pedepsiți" cercetarea clujeană, Clujul și Transilvania!

Stimate domnule prim-ministru,

Stimată doamnă ministru,

Stimate domnule ministru,

Am urmărit declarațiile făcute pentru presă, legate de atragerea fondurilor europene pentru cercetare, pe exercițiul financiar 2021-2017, făcute de doamna vice prim-ministru Raluca Turcan și domnul ministru Marcel Boloș.

Astfel, doamna Raluca Turcan, a anunțat, pe data de 7 februarie 2020, citez:

"Pregătim patru proiecte strategice de cercetare din fonduri europene, în urma consultării comunității oamenilor de știință:

(1) Obținerea vaccinului tetravalent (cu patru tulpini) la Institutul Cantacuzino.

(2) Înființarea unui institut de cercetare pe medicină genetică.

(3) *Înființarea unui Institut de Inteligență Artificială pentru zona de robotică, automatizări industrial și IT.*

(4) *Înființarea unui Institut pentru Tehnologiile Viitorului (nanotehnologii, microelectronică, fonică, material și tehnologii de fabricație avansate)”*

<https://www.g4media.ro/raluca-turcan-150-de-milioane-de-euro-bani-europeni-pentru-producerea-vaccinului-gripal-tetravalent-la-institutul-cantacuzino.html>

La sfârșitul săptămânii trecute, pe 13 iunie, într-o emisiune difuzată de postul de televiziune Digi 24, domnul Marcel Boloș a oferit noi detalii despre aceste proiecte, fiecare de aproximativ 150-200 de milioane de euro.

<https://www.digi24.ro/stiri/economie/nanoroboti-si-masini-autonome-in-romania-proiecte-futuriste-de-cercetare-ar-putea-obtine-o-finantare-de-200-milioane-de-euro-de-la-ue-1322505>

Suștinerea cercetării în România și, mai ales, suștinerea dezvoltării acesteia într-un mod strategic, care să aducă plus valoare în societate și avantaje competitive pentru țara noastră reprezintă direcții mai mult decât binevenite. Fără investiții majore în cercetare, făcute și derulate în mod strategic, nu ne putem dezvolta ca țară și n-avem nici cea mai mică șansă să recuperăm din decalajul major față de țările central și vest europene.

Totuși, analizând aceste prime informații prezentate public, precum și reacțiile la acestea, venite din mediul universitar,

<https://danieldavidubb.wordpress.com/2020/06/13/5322/>, constat două probleme majore:

- I. Comunitatea științifică a fost consultată doar parțial pentru stabilirea priorităților și a proiectelor strategice;**
- II. Concentrarea acestor proiecte majore în București – către institute deja existente ori prin înființarea de institute noi.**

Să le analizăm, pe rând:

I. Legat de problema consultării comunității științifice, primul care a semnalat faptul că nu a fost consultată comunitatea academică din care face parte este rectorul Universității "Babeș-Bolyai" din Cluj-Napoca (UBB), Daniel David, reprezentant al celei mai mari instituții de învățământ superior din țară. Faptul că în mai toate clasamentele internaționale generale relevante, UBB se clasează pe prima poziție ori, în "cel mai rău caz" în Top 3 universități din România, iar în metaranking-ul universităților (care cumulează

toate clasificările relevante), realizat sub egida Ministerului Educației și Cercetării (2016) și Asociației Ad-Astra (https://ad-astra.ro/wp-content/uploads/2019/11/Metarankingul_Universitar_2019.pdf) (2017-2019), UBB se află, destul de concludent, pe prima poziție, se datorează și faptului că **în această instituție își desfășoară activitatea una dintre cele mai importante comunități științifice din România, inclusă recent și în comunitatea GUILD a unora dintre cele mai importante universități de cercetare avansată din Europa. În plus, UBB a inițiat deja în Cluj-Napoca un program strategic pe InfoBioNano4Health, adică exact în domeniile menționate mai sus.**

Până în acest moment, nu cunosc în ce măsură au fost consultați și alți actori relevanți din comunitatea științifică națională, dar și dacă UBB ar fi singura instituție care nu a fost consultată, ținând cont de importanța și relevanța acesteia în domeniul cercetării, la nivel național și internațional, nu cred că se poate afirma cu deplină legitimitate că "a fost consultată comunitatea științifică".

II. Ideea concentrării tuturor celor patru institute/programe strategice de cercetare în București este una fundamental greșită și în contradicție flagrantă cu principiile unei dezvoltări sustenabile a Uniunii Europene, nu doar la nivelul cercetării, ci în toate domeniile. Speram și credeam că am depășit perioada în care "centrul ia tot", iar restul se descurcă cum poate. Dacă poate.

Studiile realizate, în ultimul deceniu, de reprezentanții Băncii Mondiale <http://documents.worldbank.org/curated/en/448771499322731333/text/116400-ROMANIAN-REVISED-PUBLIC-Magnet-Cities-Migration-and-Commuting-in-Romania-RO.txt>, <http://documents.worldbank.org/curated/en/857051468332468480/pdf/Raport-complet.pdf>, relevă, dincolo de orice dubiu, importanța orașelor "secundare" (orașe "primare" fiind considerate capitalele), atât la nivel european, cât și pentru România. Dezvoltarea orașelor "secundare" (gen: Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Constanța, Craiova, Brașov etc.) este esențială din toate punctele de vedere:

- Pentru o dezvoltare echilibrată a unei țări, oferind alternative de dezvoltare și realizare profesională pentru cetățenii acesteia (e extrem de important în cazul României, care se confruntă cu fenomenul migrației externe, să existe posibilitatea migrației interne);
- Pentru dezvoltarea regională, orașele "secundare" fiind polii de dezvoltare a unor întregi regiuni, nu doar a zonelor metropolitane care le include.

În cazul unui oraș precum Cluj-Napoca, unul dintre principalele orașe "secundare" ale României (cel care atrage și cei mai mulți dintre cetățenii români care, altfel, ar părăsi țara),

componenta de învățământ universitar și cercetare a reprezentat și reprezintă cel mai important avantaj competitiv pe care s-a bazat dezvoltarea din ultimele decenii și pe care se bazează, din punct de vedere strategic, dezvoltarea viitoare.

Cei mai mulți dintre studenții veniți aici de peste tot din Ardeal, dar și din multe ale zone ale României, și care au ales să rămână aici (în loc să plece în alte țări) au adus o plus-valoare uriașă care poate fi, acum, cuantificată economic și social, pentru oraș, pentru județ, pentru regiune și pentru România.

Susținerea strategică a cercetării și învățământului universitar (cu care cercetarea se află în conexiune directă) din Cluj-Napoca este esențială pentru strategia de dezvoltare a României, iar acest lucru e valabil nu doar pentru că e necesară o distribuție echilibrată a resurselor (**criteriul etic**), ci și pentru că mediul academic de aici a demonstrat deja (prin rezultate recunoscute și cuantificabile potrivit criteriilor și clasamentelor validate la nivel internațional – amintite deja) că poate face performanță de top din utilizarea acestor resurse, care să aducă plus-valoare la nivel local, regional și național (**criteriul competitiv-meritocratic și criteriul strategic al plus-valorii** – să investești acolo de unde poți obține cel mai mult din resursele investite).

Pe lângă UBB, la Cluj-Napoca funcționează și alte universități importante, în domeniile tehnic, medical, agricol ori al artelor, care ar beneficia din plin dintr-un asemenea proiect strategic, cu ancorări apoi în toată Transilvania, ținând cont de componentele transdisciplinare ale acestuia.

Acestea sunt, pe scurt, criticile pe care le aduc, din perspectiva unui senator de Cluj, care cunoaște cel mai bine situația din propria circumscriptie (*nu știu în ce măsură au fost consultate comunitățile științifice din alte centre universitare importante ale țării*), propunerilor legate de utilizarea strategică a finanțărilor majore din fonduri europene pentru cercetare, în exercițiul financiar 2021-2027, așa cum au fost comunicate public.

Sper că, cel puțin până în acest moment, e vorba doar de o grabă de a comunica și că procesul de stabilire a proiectelor/platformelor strategice nu s-a încheiat. **Mi-e greu să cred că cercetătorii, cadrele universitare, Clujul, clujenii și dezvoltarea Transilvaniei pot primi o asemenea pedeapsă (din motive care, sincer, îmi scapă), astfel încât nici măcar să nu fie consultați asupra modului în care se vor stabili prioritățile într-un domeniu vital pentru viitorul localității, a regiunii și al țării** – cu atât mai mult cu cât fondurile europene în discuție sunt fonduri destinate întregii României, nu doar Capitalei României (cu tot respectul pentru cercetătorii de top din universitățile și instituțiile din București).

Ținând cont de cele arătate mai sus, vă solicit:

- 1. Să-mi comunicați care au fost etapele de consultare a comunității științifice desfășurate până acum (cu cine v-ați consultat, în ce cadru, care au fost documentele programatice rezultate în urma consultării și să mi le puneți la dispoziție);**
- 2. Să-mi transmiteți dacă există un Memorandum încheiat între Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Fondurilor Europene cu privire la prioritizarea strategică a fondurilor europene destinate cercetării din România. Dacă există un astfel de Memorandum, vă rog să mi-l transmiteți de urgență și să-mi comunicați în ce cadru instituțional a fost adoptat;**
- 3. Să-mi comunicați care sunt pașii următori (calendarul) în procesul de consultare, respectiv de negociere la nivel european al acestor proiecte operaționale strategice. Îmi exprim speranța că această consultare va implica, în mod real, comunitățile științifice din toare regiunile României, nu doar din Capitală.**

Aștept răspuns în scris la solicitările de mai sus.

Cluj-Napoca

15.06.2020

Mihai Goțiu

Senator USR, Cluj